

- Debatformat: Militær oprustning i EU

INTRODUKTION

Denne debatøvelse handler om EU's stigende fokus på militært samarbejde og oprustning. Eleverne skal arbejde med forskellige aktørers perspektiver og diskutere tre centrale spørgsmål om EU's rolle på forsvarsområdet. Øvelsen foregår som en fishbowl-debat, hvor eleverne på skift indgår i den aktive debatcirkel og repræsenterer deres aktør, mens deres gruppemedlemmer støtter dem udefra.

Varighed: 2 x 45 minutter

Materialer – overblik

- Lærervejledning
- Forberedelsesmateriale med 5 citater
- Debatark (1 pr. aktør)
- Faktaark om EU's forsvarssamarbejde og aktuelle udviklinger
- Samtalehjælpere (2 pr. debatrunde, i alt 6), der kan anvendes, hvis debatten går i stå.

Faglig introduktion til emnet: EU's militære oprustning

EU er ikke en forsvarsalliance som NATO, men de seneste år er debatten om, hvilken rolle EU bør spille på sikkerhedsområdet, blevet mere intens. Det skyldes især Ruslands invasion af Ukraine i 2022 og politisk pres fra USA, som mener, at de europæiske lande ikke bruger nok penge på militært udstyr. I 2024 brugte EU's medlemslande i gennemsnit 1,9 % af deres BNP på forsvar, mens USA brugte 3,4 % – og EU's samlede forsvarsbudget var langt mindre end det amerikanske forsvarsbudget.

Fleere EU-lande har hævet deres nationale forsvarsbudgetter i 2025, og EU diskuterer nu, om der skal afsættes flere penge til forsvar i EU's næste 7-årige budget. Det kan for eksempel være til fælles våbenindkøb, investeringer i europæisk forsvarsindustri og styrkelse af militære kapaciteter. I marts 2025 lancerede EU-Kommissionens formand, Ursula von der Leyen, forsvarsinitiativet "Readiness 2030", som sigter mod at mobilisere op til €800 milliarder fra EU's budget frem mod 2030 for at styrke den europæiske forsvarsindustri og gøre Europa mindre afhængigt af USA, samt gøre det muligt at kunne bruge midler fra andre politikområder såsom sundhed, uddannelse og klima til forsvarsinvesteringer.

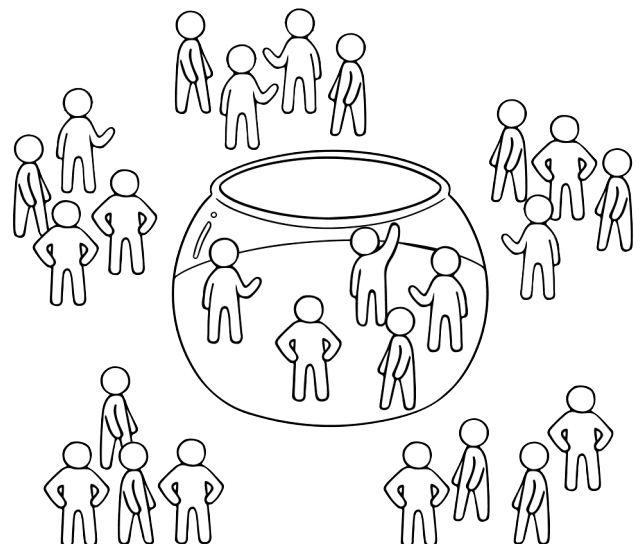
Dog er EU-landenes militær stadig stærkt afhængige af amerikansk teknologi og produktion, og næsten to tredjedele af importen af våben og avanceret udstyr som fx F 35 kampfly og missilforsvarssystemer kommer fra USA, fordi de europæiske alternativer ikke er lige så teknologisk udviklede.

Om debatformatet: Fishbowl

Debatten gennemføres som en fishbowl, hvor:

- Hver aktørgruppe vælger én elev til at stå i den indre cirkel (debatørerne).
- De resterende gruppemedlemmer står i den ydre cirkel, hvor de observerer og støtter deres aktør.
- Når en elev i fishbowlen "løber tør for argumenter", erstattes vedkommende af en anden fra gruppen.
- På den måde får alle mulighed for at deltage aktivt og prøve kræfter med at debattere.

Fishbowl-formatet giver både struktur og dynamik, og det skaber gode muligheder for, at alle elever arbejder med deres aktørs perspektiver.

Forberedelse før debatten

Læreren bør:

- Læse debatarkene for alle 5 aktører grundigt.
- Orienter sig i faktaarket og forberedelsesmaterialet.
- Sikre at eleverne kender fishbowl-formatet og rotationsprincippet.
- Dele eleverne op i fem grupper – én gruppe per aktør.
- Fjerne en aktør, hvis antallet ikke går op. Her skal læreren sikre, at debatbalancen ikke forvrides.
- Opstille bordene, så eleverne kan sidde i deres aktørgrupper under forberedelsen.

Debatten trin for trin

Forslag til program:

Tid (i min.)	Indhold
0-15	Introduktion til dagen og emnet i plenum ved læreren
15-35	Eleverne forbereder sig individuelt på den aktør, hvis position de skal repræsentere i debatten.
35-45	Eleverne sidder i grupper med de andre elever, der repræsenterer samme aktør (fx repræsentanter fra Polen sammen, repræsentanter fra De Grønne/EFA sammen). De taler om den aktør, de skal repræsentere i debatgruppen, og hjælper hinanden med at formulere gode argumenter til brug i debatten.
Pause	5 min
50-85	Debat i fishbowl. 3 runder af 10 minutter + 5 minutters buffer. Runderne startes af læreren i plenum. Hvis samtalen går i stå undervejs, kan læreren bruge de samtalestartere, der er forberedt til hver runde.
80-90	Evaluering i plenum

Samtalestartere til brug hvis debatten dør ud

Runde 1:

Er det en god idé, at der oprustes militært i EU?

Samtalestartere:

Bør EU prioritere fælles militære investeringer, eller skal hvert land blot investere i deres nationale forsvar?

Kig på faktaarket. Der er allerede blevet investeret massivt i forsvar de seneste år. Skal EU fortsat prioritere forsvarsoprustning i fremtiden?

Runde 2:

Hvor skal EU købe våben og forsvarsmateriel til oprustningen?

Samtalestartere:

Se på fakta-arket. EU køber mange våben og forsvarsmateriel fra USA. Skal Europa prioritere at være uafhængig af USA ved at købe europæisk – eller er det vigtigste at købe det bedste udstyr, uanset producent?

På faktaarket kan man se, at EU er begyndt at handle med andre lande en USA udenfor EU, men hvor går grænsen for, hvem EU kan handle våben med? Skal der f.eks. være etiske krav, der udelukker visse lande eller producenter så EU ikke køber våben af illegitime og udemokratiske regimer?

Runde 3:

Er øgede militæruddgifter i EU den rigtige prioritering sammenlignet med andre udfordringer som klimakrisen?

Samtalestartere:

Se på faktaarket. Her fremgår det, at EU's borgere også gerne så, at EU's budget gik til andre områder end forsvar, så bør militær oprustning i EU prioriteres fremtidigt, selv hvis det betyder færre ressourcer til velfærd, uddannelse eller klima?

Se på faktaarket. 42% af europæerne mener, at det at sikre fred og stabilitet er den handling, der vil have størst positiv indvirkning på europæiske borgeres liv. Men har EU en pligt til at reagere på akutte kriser såsom krig, eller bør EU generelt fokusere på mere langsigtede udfordringer såsom klimakrisen?